KWARTALNIK MŁODZIEŻOWY
W dorosłość zgodnie z PRAWEM
3/4 2024

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

sursum corda
STOWARZYSZENIE w górę serca

# ODPOWIEDZIALNOŚĆ W INTERNECIE

W dobie powszechnej cyfryzacji Internet stał się nieodzownym elementem życia codziennego. Sieć Internet tworzy zbiór milionów sieci lokalnych i pojedynczych komputerów z całego świata.



W tym kontekście należy wskazać na cechy wyróżniające tejże sieci. Atrybutami jej są przede wszystkim takie cechy jak transgraniczność - globalny zasięg sieci powoduje, że ciężko byłoby podporządkować działalność w Internecie tylko jednemu państwu. Interaktywność sieci - przejawiająca się w tym, że pozwala ona na wielokierunkową komunikację na odległość, wymianę informacji oraz przyczynia się niejako do tworzenia wirtualnej społeczności zrzeszającej ludzi z różnych zakątków świata. Dodatkowo Internet nie posiada centralnego operatora czy też dysponenta, co uniemożliwia wskazanie osoby lub przedsiębiorstwa odpowiedzialnego za zdarzenia, które następują w sieci. Te właściwości sprawiają, że trudno podać jedną definicję sieci Internet. Większość polskich regulacji prawnych związanych z Internetem została bowiem wprowadzana do polskiego systemu prawa w związku z procesem harmonizacji z prawem Unii Europejskiej. Rozwój technologiczny sprawił, że obecnie Internet oferuje niezliczone możliwości komunikacji, pracy, edukacji oraz rozrywki. Jednakże dynamiczny rozwój technologii niesie ze sobą równocześnie liczne wyzwania prawne. Odpowiedzialność w Internecie stanowi złożony i wieloaspektowy temat, których omówienie zostanie podjęte w niniejszym artykule.



## ODPOWIEDZIALNOŚĆ W INTERNECIE

Jak już zostało zaznaczone, odpowiedzialność w Internecie stanowi wieloaspektowy temat. Można wskazać chociażby na takie problemy jak: nieprzestrzeganie praw autorskich (piractwo), ochronę danych osobowych, regulacje dotyczące e-commerce, cyberbezpieczeństwa, cyberstalkingu, przestępczości internetowej i Darknetu, odpowiedzialność za publikowane treści np. za zniesławienie, fałszywe informacje oraz mową nienawiści. Wyliczenie to można kontynuować dalej wskazując na nieuczciwe praktyki handlowe czy prawo konkurencji, telepracę i umowy o pracę zawierane przez Internet, phishing, hacking, dystrybucję nielegalnych treści czy też nielegalne gry hazardowe online. Jak widać możliwości jest całkiem sporo a powyższe wyliczenie nie jest kompletne. Interdyscyplinarność sieci Internet sprawia, że problemy te można mnożyć i w związku z ciągłym rozwojem pojawiają się nowe pola do naruszeń prawa.

Powyżej wskazano jedynie najważniejsze problemy, które mogą w kontekście wirtualnej działalności powodować odpowiedzialność prawną. Każde z tych działań może prowadzić do różnych form odpowiedzialności prawnej, w tym karnej, cywilnej i administracyjnej. Odpowiedzialność może być związana zarówno z obowiązującymi przepisami krajowymi, jak i międzynarodowymi regulacjami prawnymi.



Globalizacja sieci Internet doprowadziła do błędnego założenia, że w sieci jesteśmy anonimowi. Najlepszą więc metodą unikania konfliktów z prawem w Internecie jest uzmysłowienie sobie, że w sieci nie pozostajemy anonimowi, gdyż przy zadaniu sobie odrobiny trudu można zidentyfikować autora danych działań czy też wpisów. Naruszenie prawa w Internecie jest dziś w dużej mierze problemem policji oraz prokuratury. Dostosowanie możliwości, metod i zaawansowania tychże instytucji oraz skuteczność ścigania sprawców przestępstw do skali problemów jakie generuje sieć Internet należy ocenić raczej negatywnie. Nietrudno zauważyć, że nie nadążają one nad ciągle rozwijającą się technologią.




Jednym z najczęstszych naruszeń dokonywanych przez internautów są prawa autorskie, tj. naruszenie przepisów Ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Prawo autorskie to dziedzina, która chroni twórców, jednakże pewnym ograniczeniem jest „dozwolony użytek prywatny", co ma swoje logiczne uzasadnienie niejako w potrzebach życia codziennego. Dozwolony użytek prywatny reguluje art. 23 wspomnianej ustawy.

Według niego “Bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego (...). Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego”. Użyte przez ustawodawcę pojęcia „korzystania” jest szerokie i mieści w sobie wiele znaczeń. Ze względu na nieostrość tego wyrażenia można podciągnąć pod nie wiele aktywności. Podobnych dywagacji dostarcza pojęcie “stosunek towarzyski” - kogo konkretnie do niego zaliczać, a kto w tej kategorii się już nie mieści. Odpowiedzialność karną za naruszenie praw autorskich oraz innych praw pokrewnych reguluje rozdział 14 tejże ustawy (art.115-123). Kary sprowadzają się do grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności, najczęściej limitowane górną granicą 5 lat.

Globalna sieć składa się z trzech warstw:



- **Surface Web**
  dostępna za pomocą standardowych wyszukiwarek internetowych,
- **Deep Web**
  nie jest dostępna dla ogółu, to np. dokumenty medyczne czy uniwersyteckie bazy danych,
- **Dark Web**
  ukryta część zasobów Internetu niedostępną z poziomu standardowych wyszukiwarek.

Co do korzystania z Darknetu nie jest ono w Polsce nielegalne. Przeglądanie witryn nie stanowi przestępstwa, jednakże należy mieć świadomość, że granica między działaniem legalnym a nielegalnym podejmowanym w tejże sieci jest cienka. Odpowiedzialność, zwłaszcza karna, dotyczy osób oferujących w Darknecie swoje usługi lub produkty. W zależności od oferty, różne będą tego konsekwencje prawne, gdyż wachlarz propozycji jest szeroki - od kradzieży na zlecenie, zakup broni, handel narkotykami, witryn oferujących sprzedaż narządów, handel żywym towarem, pornografia dziecięca, zlecenia pobicia, zabójstwa, gwałtu po zamachy bombowe. Tytułem przykładu można przywołać następujące regulacje Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny: art. 148- zabójstwo, 156- ciężki uszczerbek na zdrowiu, 157- średni i lekki uszczerbek na zdrowiu, 158- bójka i pobicie, 197- zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej i 263- wyrób i handel bronią bez zezwolenia. Ponadto art. 59 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, penalizujący czyn polegający na udzieleniu innej osobie środka odurzającego celem osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej. Dla zobrazowania tematu przykłady głośnych spraw dotyczyły Serwisu Silk Road, forum internetowego „Child Tube”, serwisu ToRepublik czy w końcu porwania brytyjskiej modelki Chloe Ayling.

Kolejnym także masowym zjawiskiem jest hacking. W polskim porządku prawnym nie występuje legalna definicja tego pojęcia. Hacking polega na przełamaniu zabezpieczeń uniemożliwiających dostęp do informacji zgromadzonych w systemie (P. Kozłowska-Kalisz [w:] Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, red. M. Mozgawa, LEX/el. 2022, art. 267).



W stosunku do osób łamiących zabezpieczenia w złych intencjach (np. kradzieży danych) używa się często pochodzącego z języka angielskiego określenia „cracker". Częściowo zjawisko hackingu znajduje odzwierciedlenie w art. 267 Kodeksu karnego i kontratypu określonego w art. 269c Kk. Przepis wskazuje, że "kto bez uprawnienia uzyskuje dostęp (...)"- oznacza to, że czynu z tego artykułu dopuszcza się osoba, która działa bez posiadania odpowiednich uprawnień dotyczących systemu informatycznego albo danych. Karze więc nie będzie podlegać osoba, której takie uprawnienia zostały przyznane oraz osoba, która bez uprawnienia uzyskała dostęp do całości lub części systemu informatycznego pod warunkiem, że działała wyłącznie w celu zabezpieczenia systemu informatycznego i niezwłocznie powiadomiła dysponenta tego systemu o ujawnionych zagrożeniach. Dodatkowo, działanie nie może naruszyć interesu publicznego lub prywatnego i nie może wyrządzić szkody (kontratyp z art. 269c Kk). Poza odpowiedzialnością karną w postaci grzywny, kary ograniczenia wolności oraz kary pozbawienia wolności do lat 2 sprawca może ponieść odpowiedzialność cywilną na podstawie art. 46 § 1 Kk w zw. z art. 415 Kodeksu cywilnego.



Na zakończenie wskazać należy, że pozostałe rodzaje bezprawnych działań wymienionych w niniejszej pracy także znajdują swoje odzwierciedlenie w regulacjach prawnych. W kontekście cyberstalkingu należy mieć na uwadze art.190a Kodeksu karnego, gdzie sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Kwalifikowana postać zniesławienia za pomocą środków masowego komunikowania - art.212 §2 Kk. Nielegalne gry hazardowe - art. 107 Kodeksu karnego skarbowego który od 24 kwietnia 2024 zyska nowe brzmienie.

## CASUS WRAZ Z OMÓWIENIEM

**Casus:**

Adam jest aktywnym użytkownikiem mediów społecznościowych. Jego ostatni post na Twitterze przyciągnął uwagę nieznanej osoby, która zaczęła regularnie wysyłać mu agresywne i obraźliwe wiadomości, grożąc mu oraz poniżając go także w komentarzach pod jego zdjęciami na Instagramie. Pomimo próśb o zaprzestanie nękania, osoba ta kontynuowała swoje działania, co znacząco wpłynęło na zdrowie psychiczne Adama oraz jego komfort w korzystaniu z Internetu.



**Omówienie:**

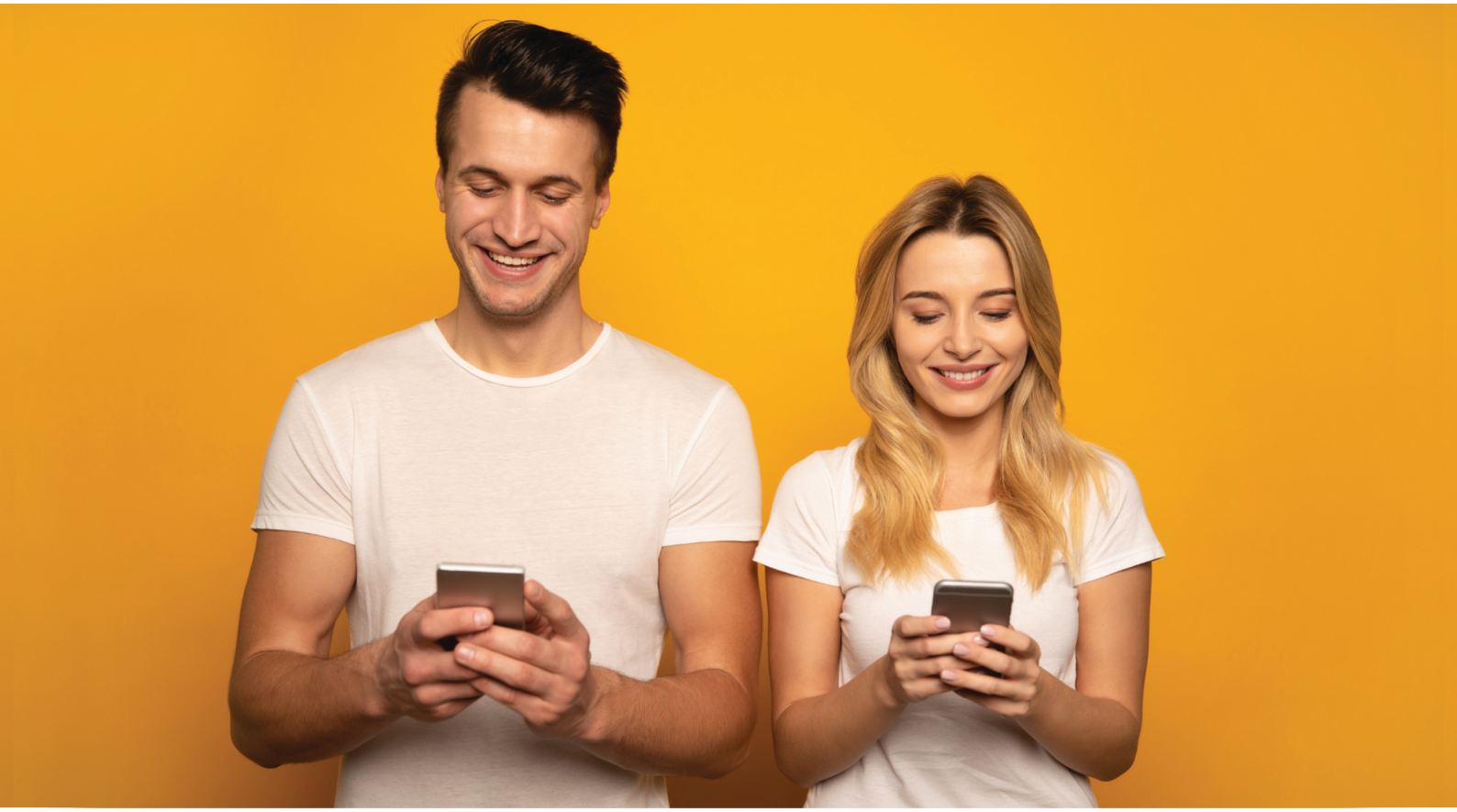
W powyższym przypadku mamy z dużą dozą prawdopodobieństwa do czynienia z naruszeniem art.190a Kodeksu karnego. Osoba nękająca używała różnych platform internetowych do celowego zastraszania, poniżania oraz obrażania Adama, co stanowi naruszenie jego prywatności i godności. W takich sytuacjach ważne jest, aby pokrzywdzony natychmiast zareagował zgłaszając incydent odpowiednim organom oraz udokumentował wszelkie formy nękania, aby móc podjąć dalsze kroki prawne, takie jak skierowanie sprawy do sądu.

Przestępstwo z art.190a Kk ścigane jest na wniosek, co oznacza, że wszczęcie postępowania karnego uzależnione jest od złożenia przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie do organu ścigania tj. prokuratora, Policji i jednocześnie stanowi pozytywną przesłankę procesu karnego. Kara w postępowaniu sądowym jaka może być wymierzona sprawcy wynosi od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności.



## ZAKOŃCZENIE

Podejmując działania w sieci powinniśmy kierować się rozwagą. To, że w sieci nikt nie jest anonimowy przeradza się w kolejny problem, mianowicie ochrony prywatności oraz “prawa do bycia zapomnianym” które zostało wprowadzone w maju 2014 r. w Unii Europejskiej na mocy orzeczenia (Sprawa C-131/12 Google Spain SL i Google Inc. przeciwko Agencia de Protección de Datos i Mariowi Costesze Gonzálezowi) wydanego przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdzie Trybunał uznał iż osoby fizyczne mogą zażądać od wyszukiwarek takich jak Google usunięcia określonych wyników wyszukiwania powiązanych z ich imieniem i nazwiskiem. W 2018 r. natomiast UE przyjęła Ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO). W tym kontekście istotne jest również sięganie przez organy ścigania do danych, w tym telekomunikacyjnych oraz ich przetrzymywania, które bez wątpienia ingerują w prawo do prywatności, zwłaszcza w kontekście kluczowego problemu mechanizmu gromadzenia danych na wszelki wypadek, według zasady, że każdy obywatel jest „potencjalnie podejrzany”. Prosta logika nakazuje twierdzić, że im więcej służby wiedzą o obywatelach, tym więcej są w stanie przewidzieć i tym większej ilości zagrożeń mogą zapobiec.



Odpowiedzialność w internecie ma wymiar nie tylko prawny, lecz również moralny. Rozwój technologii daje coraz szersze pole do nadużyć, dlatego w dobie panującej cyfryzacji tym bardziej należy mieć na uwadze konsekwencje swoich działań.

# System Nieodpłatnej Pomocy

Odwiedź naszą stronę!

## Potrzebujesz wsparcia?

Prawnika ● Doradcy ● Mediatora

## Jesteś w trudnej sytuacji życiowej?

## Skorzystaj z naszego systemu!



**Nieodpłatna Pomoc Prawna**



**Nieodpłatne Poradnictwo Obywatelskie**



**Nieodpłatna Mediacja**

/NieodplatnaPomoc

formularz do zapisów: zapisy-np.ms.gov.pl

# Zakres Nieodpłatnej Pomocy

## NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA

- informacja o stanie prawnym lub obowiązkach i uprawnieniach
- wskazanie sposobów rozwiązania problemu prawnego
- sporządzenie projektu pisma (z wyłączeniem spraw w toczących się już postępowaniach), w tym o zwolnienie z kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika
- poinformowanie o kosztach i ryzyku finansowym skierowania sprawy do sądu
- nieodpłatna mediacja
- informacja o możliwościach innej, darmowej pomocy

## NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- rozpoznanie problemu i udzielenie porady dostosowanej do indywidualnej sytuacji, zwłaszcza w sprawach zadłużenia, mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego
- poinformowanie o przysługujących uprawnieniach lub ciążących obowiązkach
- wsparcie w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, np. poprzez sporządzenie planu wyjścia z trudnej sytuacji oraz udzielenie pomocy w jego realizacji
- skierowanie do odpowiednich instytucji lub placówek nieodpłatnej pomocy
- nieodpłatna mediacja

## NIEODPŁATNA MEDIACJA

- poinformowanie o możliwościach i korzyściach polubownych metod rozwiązywania sporów
- przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
- przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie mediacji w sprawie karnej
- przeprowadzenie mediacji
- udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

**MEDIACJA jest dobrowolna, nieformalna i poufna, a mediator jest osobą bezstronną.**

**Ponad połowa punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego** w Polsce jest prowadzona przez organizacje pozarządowe, jako zadanie publiczne powierzane przez starostów lub prezydentów, w efekcie corocznego, otwartego konkursu ofert.

**SURSUM CORDA** oznacza „w górę serca!”.
W tym zawołaniu zawiera się cała nasza misja – **pomagać w trudnej sytuacji** i dawać nadzieję na to, że może być lepiej. Dla tych, którzy chcą się angażować i wspierać projekty dobroczynne - tworzymy warunki do skutecznego działania, w klimacie zaufania i czytelnych zasad.

Jedną z form naszej aktywności jest prowadzenie od 2016r. sieci punktów **nieodpłatnej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego i mediacji** oraz urozmaicona edukacja prawna.

Stowarzyszenie Sursum Corda powstało w 2000 roku z inicjatywy grupy przyjaciół i profesjonalistów, którzy wcześniej – przez 6 lat – angażowali się społecznie jako wolontariusze. Jako organizacja pozarządowa jesteśmy apolityczni działamy na zasadzie „non profit”, czyli nie dla zysku.

Posiadamy status organizacji pożytku publicznego, co oznacza, że możesz przekazać nam 1,5% podatku, który codziennie inwestujemy w mądre pomaganie.

Będzie nam miło, jeśli dołączysz do naszej załogi!

sursum corda STOWARZYSZENIE w górę serca

wolontariat

chce pomagac .org

wypożyczalnia SPRZĘTU REHABILITACYJNEGO I MEDYCZNEGO

NIEODPŁATNA pomoc prawna poradnictwo obywatelskie

OŚRODEK POMOCY prost penitencjarnej

wypoczynek na plus

szkolenia

POMOC ukrainie

1,5% pomoc ma moc!

KRS 00000 20382

KRS na SMS
Wyślij SMS o treści KRS na nr **4628**, odeślemi Ci za darmo nasz nr KRS!

Rozlicz swój PIT za darmo!

www.sc.org.pl